

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Історичний факультет

Кафедра географії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
Сергій ОКОВИТИЙ

„ 08 ”

2024 р.

ПОГОДЖЕНО

В.о. проректора з
науково-педагогічної роботи
Наталія ГУК

„ 08 ”

2024 р.

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Спеціальність – 106 Географія
(ОП «Географія рекреації та туризму»)

Вчена рада історичного факультету
Протокол № 5 від 19.12.2023 р.
В.о. декана історичного факультету
Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ

„ 22 ” грудня 2023 р.

ДНІПРО
2024

1. Загальна частина

Програма атестаційного екзамену охоплює теми фундаментальних дисциплін з фізичної географії, суспільної географії, рекреації та туризму, які забезпечують базовий рівень професійних знань бакалавра.

Атестаційний екзамен сприяє формуванню **компетентностей** за ОП:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

СК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до географії рекреації і туризму.

СК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

СК 13. Здатність застосовувати знання особливостей розміщення та використання рекреаційних ресурсів за регіонами і територіями світу, встановлювати взаємозв'язок між розвитком туризму, рекреації та соціально-економічними процесами на певних територіях світу;

СК 15. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та державах;

СК 16. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України.

Співвідношення результатів атестаційного екзамену із **програмними результатами:**

ПРО1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук

ПРО2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ

ПРО3. Пояснювати особливості організації географічного простору

ПРО4. Аналізувати географічний потенціал території

ПРО7. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових

ПРО9. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (суспільної, соціальної, рекреаційної) на різних просторово-часових масштабах

ПРО 10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні

ПРО 12. Використовувати усно і письмово грамотну технічну державну мову і виявляти знання і вміння спілкуватися іноземною мовою

До програми атестаційного екзамену ввійшли теми та питання за такими **освітніми компонентами:**

1. Картографія.
2. Фізична географія України.
3. Регіональна економічна та соціальна географія.
4. Рекреаційне країнознавство.
5. Туристичне краєзнавство.

2. Перелік освітніх компонентів, за якими складається атестаційний екзамен

1. ОК КАРТОГРАФІЯ

Тема 1. Картографія як галузь науки, техніки, виробництва.

Географічні карти, атласи, глобуси

Картографія як галузь науки, техніки, виробництва. Її структура і зв'язок з іншими науками. Огляд історії картографії. Організація, сучасний стан та перспективи розвитку картографії в Україні. Карти як моделі дійсності, їх властивості. Значення географічних карт. Інформація з картографії. Картографічна бібліографія. Стандартизація термінів і визначень з картографії. Географічні карти: визначення. Елементи карти: картографічне зображення, математична основа, додаткові відомості, допоміжне оснащення, легенда. Класифікація карт за різними ознаками. Серії карт, їх види, призначення. Географічні атласи, їх призначення, класифікація. Глобус: призначення, особливості як моделі землі, класифікація. Електронні, цифрові, комп'ютерні карти і атласи. Інші види картографічних творів. Система шкільних картографічних творів. Їх види, особливості.

Тема 2. Математична основа карт

Геодезична основа картографічних творів. Масштаб картографічних творів. Картографічні проекції. Поняття про картографічні проекції. Спотворення картографічного зображення. Еліпс спотворень. Показники спотворення. Класифікація проекцій. Властивості основних проекцій. Проекції карт світу, півкуль, материків, океанів, країн. Особливості математичної основи комп'ютерних карт.

Тема 3. Зміст карти, його елементи

Об'єкти картографування різного характеру поширення. Показники та одиниці картографування. Картографічні умовні знаки. Їх функції і види. Зображувальні засоби. Графічні прийоми. Способи картографічного зображення, особливості їх використання. Засоби комп'ютерного картографування. Вимоги та способи зображення рельєфу. Розробка шкал для умовних знаків при різних способах зображення. Поєднання різних способів зображення на одній карті. Написи на картах. Картографічні шрифти. Легенди карт, їх види і форми. Допоміжне оснащення карт. Додаткові дані карт. Компонування карт. Картографічна генералізація: поняття, суть, фактори, види, особливості здійснення в залежності від способів зображення явищ і характеру їх розміщення. Проблеми автоматизованої генералізації при створенні комп'ютерних карт.

Тема 4. Виготовлення картографічних творів

Методи створення карт. Етапи камерального створення карт. Проектування карт: основні етапи. Їх сутність і зміст. Картографічні джерела, їх збирання, систематизація, аналіз, оцінка, вибір. Вивчення об'єкта картографування. Розробка математичної основи. Проектування змісту карти. Визначення об'єктів змісту, показників та одиниць картографування. Розробка шкал. Вибір зображувальних засобів. Суть і правила компонування, розробка макета карти. Програма карти. Структурно-логічні і інші види моделювання, їх застосування при створенні карт. Складання карти. Особливості складання серій карт і атласів. Складання рукописних тематичних карт на типових основах. Підготовка карти до видання. Друкування карт. Поняття про оновлення карт. Особливості комп'ютерного картографування.

Тема 5. Штрихове і кольорове оформлення карт

Штрихове і фонове оформлення складацького оригіналу карти. Поняття про автоматизацію картоскладацьких робіт і АКС. Проектування систем картографічних знаків і загального художнього оформлення карт. Засоби оформлення карт у графічних комп'ютерних програмах. Оформлення легенди карти. Особливості оформлення серій карт, атласів, шкільних картографічних творів. Картографічний дизайн.

Тема 6. Основи комп'ютерного картографування

Поняття про програмне забезпечення для створення комп'ютерних карт: графічні програми, спеціалізовані картографічні системи та геоінформаційні системи. Комп'ютерна побудова умовних знаків: точкових, лінійних, площадних. Комп'ютерне розміщення написів на картах. Комп'ютерне відтворення кольорів.

Тема 7. Аналіз і оцінка якості карт

Аналіз і оцінка якості карти, її елементів і властивостей (математичної основи, повноти змісту, достовірності, сучасності, геометричної точності, якості оформлення, наукової цінності). Аналіз серій карт і атласів. Точність комп'ютерних карт.

Тема 8. Способи роботи з картами

Способи роботи з картами. Особливості вивчення за картами закономірностей розміщення, структури, взаємозв'язків, залежностей і динаміки явищ. Оцінка надійності дослідження за традиційними і комп'ютерними картами. Поняття про використання картографічних творів. Рівні використання й інформативні властивості карт. Читання карт. Прийоми картографічних досліджень. Прийоми ГІС-аналізу.

2. ОК ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Фізична географія України»

Предмет, мета, задачі та структура курсу. Методи регіональних фізико-географічних і ландшафтних досліджень. Географічне положення України. Площа, територія, державні кордони та їх історичні зміни. Крайні точки. Історико-етнографічні землі. Історія дослідження природних умов і природних ресурсів. Географічні описи України античних часів. Описи природного середовища і природних ресурсів у літописах часів Київської Русі. Перші карти України-Русі середньовічного періоду. Наукові дослідження природи України періоду XVIII-XIX ст.. Сучасні дослідження природних умов і природних ресурсів.

Тема 2. Геологічна та тектонічна будови

Геологічна будова. Тектонічні регіони: Східно-Європейська платформа. Західно-Європейська платформа. Скіфська плита, кіммерійські та альпійські складчасті споруди. Основні етапи до четвертинної геологічної історії. Палеогеографія антропогену.

Тема 3. Корисні копалини

Розміщення і характер залягання корисних копалин залежно від геологічної будови і палеогеографічних умов. Паливні корисні копалини: кам'яне і буре вугілля, нафта, газ, торф, горючі сланці. Рудні корисні копалини: залізні руди, марганцеві руди, руди кольорових металів. Неметалічні корисні копалини. Дорогоцінне і виробне каміння.

Тема 4. Геоморфологічна будова та геоморфологічне районування

Основні орографічні одиниці. Форми рівнинного рельєфу: низовини, височини. Гірський рельєф: Карпати. Кримські гори. Морфоскульптури та їх загальна характеристика. Головні скульптурні генетичні типи рельєфу: водно ерозійний і водно акумулятивний, лесові рівнини, льодовиковий і водно льодовиковий, денудаційний, карстовий, еоловий, морської акумуляції й абразії. Ендогенні процеси та їх відображення у рельєфі. Давній вулканізм. Сейсмічні процеси. Сучасні геоморфологічні процеси. Грязьовий вулканізм. Форми техногенного рельєфу. Геоморфологічне районування.

Тема 5. Кліматичні умови і ресурси

Кліматоутворюючі фактори: радіаційні фактори клімату, атмосферна циркуляція, зміни поверхні. Розподіл кліматичних показників: температури, режиму зволоження, опадів, вітрового режиму. Стихійні погодні явища. Сезонність погодних умов. Кліматичні ресурси. Кліматичне районування.

Тема 6. Моря, внутрішні води і їх ресурси

Чорне і Азовське моря. Поверхневі і підземні води. Річки, озера і озера-лимани. болота, підземні води. Штучні водні об'єкти: водосховища, канали, ставки. Мінеральні води. Водні ресурси і водний баланс. Гідрологічне районування.

Тема 7. Ґрунтово-рослинний покрив і тваринний світ

Грунти рівнинної частини зональні і азональні. Грунти Українських Карпат і Кримських гір. Ґрунтово-географічне районування. Рослинний покрив. Зміни рослинності в антропогені. Рослинні ресурси. Ресурси тваринного світу. Зоогеографічне районування.

Тема 8. Несприятливі природні процеси.

Зміна природного середовища під впливом діяльності людини

Несприятливі природні процеси. Головні чинники розвитку фізико-географічних процесів. Ерозія, дефляція, зсуви, підтоплення, селі, переформування берегів, снігові лавини, пилові бурі, карст, заболочування тощо. Зміна основних компонентів природного середовища під впливом діяльності людини. Зміни природи протягом історичного часу. Зміни компонентів природного комплексу під впливом різних видів господарської діяльності: літосфери, рельєфу, мезо- і мікрокліматичних умов, гідросфери, рослинного й тваринного світу.

Тема 9. Ландшафти і фізико-географічне районування

Зміни ландшафтів за історичний час. Ландшафти України. Їх типологія і класифікація. Принципи і методи фізико-географічного районування. Карта фізико-географічного районування України.

Тема 10. Регіональні рівнинні та гірські ландшафтні структури

Характерні риси природного середовища фізико-географічних зон мішаних хвойно-широколистяних лісів, широколистяних лісів, лісостепів, степів. Регіональні гірські ландшафтні структури. Українські Карпати. Кримські гори.

Тема 11. Гоекологічна ситуація

Ґеосистемний моніторинг навколишнього середовища. Конструктивно-географічні засади регіонального природокористування. Природоохоронні території. Біосферні й природні заповідники. Національні парки.

3. ОК РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ

Тема 1. Політична карта світу: сутність основних понять. Основні етапи та періоди формування політичної карти світу та тенденції змін на ній

Понятійний апарат (ґлосарій) курсу. Формування політичної карти світу. Сучасні зміни на політичній карті світу - кількісні та якісні.

Тема 2. Типологія та класифікація країн світу

Огляд підходів до типології та класифікацій країн світу на політичній карті. Типологія за відношенням до моря (або положенням по відношенню до Світового океану). Типологія за формою державного правління. Типологія за формою державного устрою. Класифікації країн світу (за кількісними показниками). Характеристика критеріїв поділу країн світу за рівнем соціально-економічного розвитку. Розробка синтетичних показників для класифікації країн світу (ІЛР).

Тема 3. Основні блоки та спілки країн світу

Інтеграційні процеси в світі. Групування основних блоків та спілок країн світу.

Тема 4. Економічна та соціальна характеристика регіонів Європи. Загальна характеристика Європи. Регіональні особливості Європи: Північна Європа. Південна Європа. Західна Європа. Східна Європа

Склад регіону, типологія та класифікація країн регіону, інтеграційні процеси, особливості ЕґП, населення, природні умови та ресурси, стисла економіко-географічна характеристика господарства.

Тема 5. Економічна та соціальна характеристика регіонів Азії. Загальна характеристика Азії. Регіональні особливості Азії: Східна Азія. Південна Азія. Західна Азія. Південно-Східна Азія. Центральна Азія

Склад регіону, типологія та класифікація країн регіону, інтеграційні процеси, особливості ЕґП, населення, природні умови та ресурси, стисла економіко-географічна характеристика господарства.

Тема 6. Загальна характеристика Америки. Регіональні особливості Північної

Америци. Регіональні особливості Центральної Америци. Регіональні особливості Карибської Америци. Регіональні особливості Південної Америци

Склад регіону, типологія та класифікація країн регіону, інтеграційні процеси, особливості ЕГП, населення, природні умови та ресурси, стисла економіко-географічна характеристика господарства.

Тема 7. Економічна та соціальна характеристика регіонів Африци. Загальна характеристика Африци. Регіональні особливості Африци: Північна Африка. Південна Африка. Західна Африка. Східна Африка. Центральна Африка

Склад регіону, типологія та класифікація країн регіону, інтеграційні процеси, особливості ЕГП, населення, природні умови та ресурси, стисла економіко-географічна характеристика господарства.

Тема 8. Економічна та соціальна характеристика регіонів Австралії та Океанії.

Склад регіону, типологія та класифікація країн регіону, інтеграційні процеси, особливості ЕГП, населення, природні умови та ресурси, стисла економіко-географічна характеристика господарства.

4. ОК РЕКРЕАЦІЙНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

Тема 1. Поняття, предмет і система курсу “Рекреаційне країнознавство”

Підходи до визначення, функції і завдання «Рекреаційного країнознавства». Еволюція країнознавчої наукової думки. Наукові школи країнознавства. Функції і завдання туристичного країнознавства. Термінологічний апарат рекреаційного країнознавства. Еволюційний розвиток туризму в контексті географічної науки. Туристський рух. історичні періоди розвитку туристського руху. Сучасні наукові підходи, концепції та моделі в туризму.

Тема 2. Порівняння і типологія в країнознавстві

Класифікація туризму з позицій географічної науки. Форми, типи та види туризму. Оціночні методи. Інвентаризаційна таблиця. Система коефіцієнтів та відносних показників. Система індикаторів та класифікаційних ознак, що використовується в рекреаційній географії. Методи типології в рекреаційній географії. Метод районування. Фактори, принципи і методи районування в географії туризму. Підходи до туристичного районування території. Основні таксономічні одиниці. Основні принципи та критерії районування

Тема 3. Європейський туристичний регіон

Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах Європейського макрорегіону. Рекреація і туризм в країнах Західної Європи. Рекреація і туризм в країнах Північної Європи. Рекреація і туризм в країнах Центральної та Східної Європи. Рекреація і туризм в країнах Південної Європи. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 4. Характеристика Франції як провідної туристичної країни Європейського регіону.

Франція: загальна географічна характеристика, місце на туристичному ринку, природно-рекреаційні ресурси, історико-культурні ресурси, етнографічні ресурси. Найбільші туристичні центри.

Тема 5. Туристсько-рекреаційні ресурси Німеччини

Німеччина: загальна географічна характеристика, місце на туристичному ринку, природно-рекреаційні ресурси, історико-культурні ресурси, етнографічні ресурси. Найбільші туристичні центри.

Тема 6. Туристсько-рекреаційні ресурси країн Північної та Південної Азії

Рекреація і туризм в країнах Південної Азії. Рекреаційні ресурси регіону. Рекреація і туризм в країнах Північної Азії. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації регіонів. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри. Туристичні ресурси Індії.

Тема 7. Туристсько-рекреаційні ресурси країн Східної Азії. Китай

Рекреація і туризм в країнах Східної Азії. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації регіонів. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри. Туристичні ресурси Китаю та Японії.

Тема 8. Туристично-рекреаційна характеристика Близького Сходу. Туреччина

Загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Близькосхідного макрорегіоу. Рекреація і туризм в країнах Західної Азії. Рекреація і туризм в Туреччині. Ірані. Афганістані, Сирії, Лівані, Ізраїлі, Об'єднаних Арабських Еміратах. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 9. Туристично-рекреаційна характеристика Австралії та Океанії

Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах Океанії та Австралії. Рекреація і туризм в країнах Мікронезії. Рекреація і туризм в країнах Полінезії. Рекреація і туризм в країнах Меланезії. Рекреація і туризм в Австралії та Новій Зеландії. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 10. Туристсько-рекреаційні ресурси країн Америки

Загальна характеристика розвитку туризму в країнах Північної Америки (США. Канада). Загальна характеристика розвитку туризму в країнах Латинської Америки. Рекреація і туризм в країнах Центральної Америки. Мексика. Багамські острови. Рекреація і туризм в країнах Карибського басейну. Рекреація і туризм в країнах Південної Америки. Бразилія. Аргентина. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Тема 11. Туристсько-рекреаційні ресурси країн Африки

Загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах Африканського макрорегіону. Рекреація і туризм в країнах Західної Африки. Рекреація і туризм в країнах Південної і Південно-Східної Африки. Рекреація і туризм в країнах Північної Африки. Рекреаційні ресурси регіону. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри

5. ОК ТУРИСТИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО

Тема 1. Основи краєзнавства

Основні напрямки краєзнавчих досліджень. Історичні етапи становлення та розвитку краєзнавства в Україні. Види краєзнавства. Історичне краєзнавство. Природниче краєзнавство. Літературне краєзнавство. Екологічне краєзнавство. Туристичне краєзнавство. Джерела краєзнавчих досліджень: краєзнавча бібліографія, картографічні джерела, усні джерела, офіційні джерела, статистичні джерела, друковані джерела, пам'ятки історії та культури.

Тема 2. Функції і методи дослідження в краєзнавстві

Педагогічна, навчальна, наукова функції краєзнавства. Літературний, статистичний, візуальний, картографічний, анкетний, експедиційний, економічний, соціологічний методи дослідження. Форми краєзнавства. Об'єкт та предмет вивчення туристичного краєзнавства.

Тема 3. Історико-етнографічні райони України та етнографічні групи українського народу

Загальна характеристика історико-етнографічних районів: Київщина, Волинь, Поділля, Галичина, Буковина, Закарпаття, Чернігівщина, Полтавщина, Слобожанщина. Донеччина. Запорожжя, Причорномор'я, Бессарабія. Виділення етнографічних груп населення. Виокремлення етнографічних груп населення.

Тема 4. Туристичне районування та туристичні регіони

Загальна характеристика туристичних районів за Ф.Заставним. О.Бейдиком. П.Масляком. М.Поколюдною. Загальна характеристика туристичних районів: Карпатський, Полісько-Подільський, Придніпровський, Донецько-Слобожанський, Причорноморський. Кримський.

Тема 5. Природні та природно-антропогенні туристичні ресурси в туристичному краєзнавстві

Наукова сутність та суспільне значення рекреації у природному середовищі. Потенціал природних краєзнавчо-туристичних ресурсів України. Рекреаційно-туристські ресурси. Бальнеологічні ресурси України. Природні умови формування бальнеологічних ресурсів. Історія вивчення та використання мінеральних вод і лікувальних грязей в оздоровчих цілях. Класифікація курортів України. Географія населених пунктів України, що віднесені до курортних. Біотичні ресурси України. Геологічні об'єкти в туристичному краєзнавстві. Організація використання печер для цілей туризму.

Тема 6. Культурно-історичні краєзнавчо-туристичні ресурси

Сутність та складові культурно-історичних краєзнавчо-туристичних ресурсів. Об'єкти культурної спадщини: нормативно-правове підґрунтя. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Загальна характеристика елементів нематеріальної культурної спадщини України. Перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України, занесених до списку Світової спадщини ЮНЕСКО. Історичні населені місця. Скансени як об'єкти туристичного краєзнавства. Загальна характеристика основних категорій національної культурної спадщини. Охоронно-функціональні класи оборонних споруд. Організації, що охороняють пам'ятки історії та культури.

Тема 7. Об'єкти природно-заповідного фонду України як структурні елементи туристичного краєзнавства

Історія заповідної справи в Україні та поняття про державний природно-заповідний фонд. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України. Туристично-рекреаційний потенціал ресурсів природно-заповідного фонду України. Особливості природно-заповідного фонду Карпатського регіону.

Тема 8. Туристична картографія як основний методологічний засіб туристичного краєзнавства. Зародження і розвиток спеціальної туристичної картографії

Туристична карта: мета створення, вимоги, що ставляться до туристичної карти. Класифікація туристичних карт. Зміст легенди туристичної карти. Спеціальні умовні позначення та їх використання на туристичній карті. Знакування туристичних маршрутів на місцевості.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Оцінювання знань атестаційного екзамену здійснюється на основі відповідей на 50 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Тести сумарно оцінюються у 100 балів.

Завдань з вибором однієї правильної відповіді передбачається 50. кожен оцінюється у 2 бали (всього 100 балів). Правильна відповідь оцінюється в 2 бали. 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

Тестові завдання у білеті формулюються за усіма дисциплінами цієї програми за таким співвідношенням:

Освітній компонент	Кількість тестів
Картографія	10
Фізична географія України	10
Регіональна економічна та соціальна географія	10
Рекреаційне краєзнавство	10
Туристичне краєзнавство	10

Шкала виставлення підсумкової оцінки атестаційного екзамену за відповіді на тестові завдання:

Відмінно/Excellent	90-100
Добре/Good	82-89

	75-81
Задовільно/Satisfactory	64-74
	60-63
Незадовільно/Fail	0-59

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Картографія

1. Божок А.П., Молочко А.М., Остроух В.І. Картознавство: підручник / за ред.. А.П.Божок. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. - 332 с
2. Кравців С. С., Войтків П. С., Кобелька М. В. Картографія: навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017.-191 с.
3. Картографо-топографічний словник-довідник: Навчальний посібник / В.В. Лозинський, Ю.М. Андрійчук: за наукою редакцією проф.. І.П.Ковальчука. - Київ. Львів: НУБШ України; ЛНУ ім.. І. Франка, 2014,- 256 с.
4. Ляшенко Д.О. Картографія з основами топографії: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів/ Д.О. Ляшенко. - К.: Наук, думка. 2008. - 184 с.
5. Лахоцька Е.Я. Основи картографії: Навчальний посібник. Ужгород. УжНУ, 2017. - 79 с.
6. Ратушняк Г.С. Топографія з основами картографії: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2003. - 208 с.

2. Фізична географія України

1. Комплексний атлас України. - К.: ДНВП Картографія, 2005. - 96 с.
2. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. - К.: Т-во «Знання», КОО. 2005. - 480 с.
3. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. - Електронний ресурс. рдЕ(95.7 МБ). - 2018. - Режим доступу: [Бїр://сїіууо.огц.иа/аиЛог8/Магупусї_Оїек8ап<іг/Рїхусьпа_їзеоїгаГїа_икгаїпу/](http://сїіууо.огц.иа/аиЛог8/Магупусї_Оїек8ап<іг/Рїхусьпа_їзеоїгаГїа_икгаїпу/)
4. Національний атлас України. /Ін-т географії НАН України. Державна служба геодезії, картографії та кадастру. Гол.ред. Л.Г.Руденко. - М.-би різні. - К.: ДНВП «Картографія», 2007. - 440 с.
5. Стецюк В.В. Екологічна геоморфологія України: Навч. посіб. / В.В. Стецюк, Г.І. Рудько. Т.І. Ткаченко. - К.: Вища шк., 2009. - 367 с.
6. Суматохіна І.М. Методичні вказівки до виконання практичних і самостійних робіт з курсу «Фізична географія України». - Дніпро: Друкарня «Будинок друку», 2017. - 40 с.

3. Регіональна економічна та соціальна географія

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: Навч. посіб. - К.: ВЦ «Академія», 2007. - 688 с.
2. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навч.посіб. - К.: ВЦ «Академія», 2007. - 704 с.
3. Дахно І. І. Країни світу. - К.: МАПА. 2007. - 606 с.
4. Дорошко М.С., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н. Ф. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. посіб. - Київ: Ніка-Центр. 2009. -310 с.
5. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навч. посіб. - Чернівці: Книги-XXI. 2006. -423 с.
6. Книш М. М. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Латинська Америка та Карибські країни, Африка, Азія, Океанія) /М. М. Книш, О. І. Мамчур, І. В. Ванда. - 2-е вид., випр. і доп. - Львів, 2022. -372 с. (Частина 1-2)
7. Кузик С. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни): навч. посібник / С. Кузик, Л. Котик, І. Ванда. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2019.-148 с.
8. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. Країнознавство: теорія та практика: Підручник. - Київ: ЦУЛ, 2012. - 527 с.
9. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Степаненко А.В., Масляк П.О. Географія. Навч. посіб. - К.:

Т-во «Знання», КОО, 2006. - 455 с.

10. Смаль І. В. Соціально-економічна географія світу. Регіони і країни: Європа [Текст]: навч. посіб. / Ігор Смаль, Олена Харченко; Ніжин, держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. - Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. - 499 с.

11. Отецький В. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Центральна та Південно-Східна Європа, Східна Балтія): навч. посібник / В. В. Отецький, Л. І. Котик. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018. - 100 с.

4. Рекреаційне країнознавство

1. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії // О. О. Бейдик - К.: «Палитра», 1997. - 130 с.

2. Безуглий В. В. Економічна й соціальна географія зарубіжних країн. - К.: ВЦ «Академія», 2005. - 704 с.

3. Вишневська О. О. Туристичне країнознавство: підручник / О. О. Вишневська, А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров. - Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. - 594 с.

4. Любіцева О. О. Туристичне країнознавство. Навчальний посібник. - Київ, 2008. - 525 с.

5. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг: [підручник] / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. - К.: Знання, 2008. - 661 с.

6. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство: навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) / А. Ю. Парфіненко. Х.: Бурун Книга. 2009. - 288 с.

7. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу / І. В. Смаль. - Ніжин: Вид-во Ніжин, держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя, 2010. - 336 с.

8. Стафійчук В. І. Туристичне країнознавство: туристичні ресурси світу. Європа, Азія, Австралія та Океанія: навч. посіб. / В. І. Стафійчук, О. Ю. Малиновська. - К.: Альтерпрес, 2009. - 427 с.

9. Туристичне країнознавство: країни лідери туризму: навчальний посібник / за ред. О. О. Любіцевої. - К.: Альтерпрес, 2008. - 436 с.

5. Туристичне краєзнавство

1. Основи краєзнавства: підручник для студентів закладів вищої освіти. Вид. 2-ге, доп. / За ред. О. П. Реєнта. Авт. кол.: Л. В. Баженов, Г. В. Бондаренко, В. Є. Голубко, О. П. Гончаров, О. Б. Коваленко, С. М. Куделко, М. Р. Литвин, Р. В. Маньковська, В. М. Мельниченко, О. Г. Павлова, С. Д. Панишко, С. І. Попович, В. С. Прокопчук, О. П. Реєнт (керівник), А. В. Середяк, О. А. Удод. НАН України. Національна спілка краєзнавців України. - Київ, 2021. - 376 с.

2. Дем'янчук Г. С. Українське краєзнавство: сторінки історії. - К., 2006. - 293 с. 6.

3. Жванко Л. М. Краєзнавство. Конспект лекцій. - Харків: ХНАМ, 2010. - 163 с

4. Круль В. П. Краєзнавство: Навчально-методичний посібник. - Чернівці: ЧДУ, 2007. - 104 с.

5. Любіцева О. О. Методика розробки турів: навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2008. - 104 с. [Електронний ресурс] - Режим доступу: [Ипр://\луу/.ср1о.іГ.иа/у/огсі/1иБ.<1ос](http://www.lnu.edu.ua/y/ogci/1ib.<1oc)

6. Туристське краєзнавство: навчальний посібник / М. М. Покоłodна, Л. Д. Божко; Харк. нац. ун-тміськ. госп-ваім. О. М. Бекетова. - Х.: ХНУМГім. О. М. Бекетова, 2013. - 310с.

7. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник. За редакцією проф. Заставного Ф. Д. - К.: Знання, 2006. - 575 с.

8. Філоненко І. М. Краєзнавство і туризм: курс лекцій. - Ніжин, 2010. - 213 с

Програма розглянута і затверджена
на засіданні науково-методичної ради
історичного факультету, протокол № 2 від 18.12.2023 р.

Завідувач кафедри географії

Віталій БЕЗУГЛИЙ